

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

16

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mevrouw Bijsterveldt-Vliegenthart, over *de omstreden islamitische prediker Fethullah Gülen en verstrekte overheidssubsidie*. (Ingezonden 8 juli 2008)

1
Wat is uw reactie op de nova uitzending van vrijdag 4 juli jl. over de Fethullah Gülenbeweging in Nederland?

2
Is het u bekend dat de «boodschap van de islam als absolute waarheid», zoals verkondigd door Fethallah Gülen wordt uitgedragen door een aantal in Nederland werkzame en door de overheid gesubsidieerde organisaties als bijvoorbeeld het Cosmicus College, de Dialoog Academie, ondernemersvereniging Hogiaf, Zaman en naar alle waarschijnlijkheid door een aantal internaten in ondermeer Rotterdam en Amsterdam?¹ Zo ja, acht u dit bevordelijk voor de integratie? Zo neen, bent u bereid dit te onderzoeken?

3
Deelt u de stelling van hoogleraar Turkse talen en culturen Erik-Jan

Zürcher dat de uitspraken van Fethullah Gülen, tot op zekere hoogte nadelig zijn voor de integratie? Zo neen, acht u de uitspraken van Fethullah Gülen bevordelijk voor de integratie?

4
Kunt u inzichtelijk maken hoeveel overheidssubsidie (rijk, provincies, gemeenten) aan onder vraag 3 genoemde organisaties wordt verstrekt, op welke gronden en met welke doelstellingen? Zo ja, wanneer kunnen wij dit overzicht verwachten? Zo neen, waarom niet?

5
Deelt u de mening dat onderwijsinstellingen en internaten die door de overheid gesubsidieerd worden, gericht dienen te zijn op integratie en een gemengde samenstelling van deelnemers, in plaats van segregatie en/of het faciliteren van één enkele etnische groep? Zo ja, acht u de door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verstrekte subsidie van € 300.000 aan Cosmicus wenselijk? Zo neen, hoe verhoudt zich dit tot de doelstelling zoals opgenomen in het regeerakkoord, waar u zegt segregatie te willen bestrijden?

6
Kunt u een overzicht geven van alle scholen, internaten en internaatachtige voorzieningen, «gericht op ondersteuning en begeleiding van (allochtone)

schoolgaande jongeren, met het oog op het voorkomen van marginalisering van deze jongeren» in Nederland? Zo ja, wanneer? Zo neen, waarom niet?

7
Bent u bereid een onderzoek te starten naar de subsidies en (buitenlandse) geldstromen van deze scholen, internaten en internaatachtige voorzieningen, hierbij het bovenmatige richten op de Turkije en de Turkse cultuur te betrekken en dit zo spoedig mogelijk aan de Kamer voor te leggen? Zo neen, waarom niet?

8
Hoeveel en welke schoolinternaten zijn ondersteund met de in 2001 door de Kamer vrijgemaakt € 2.025.000?² Is de Kamer over de voortgang ingelicht? Zo neen, bent u bereid dat alsnog te doen?

9
Kunt u een overzicht geven op welke wijze en met welke frequentie het (reguliere) toezicht door de onderwijsinspectie op de in vraag zes genoemde schoolinternaten heeft plaatsgevonden? Zo neen, waarom niet?

10
Is toezicht door de reguliere onderwijsinspectie, op sterk naar binnen gerichte en op één etniciteit gerichte onderwijsinstellingen, naar uw mening voldoende? Zo ja, kunt u

dat toelichten? Zo neen, wat gaat u hieraan doen?

Toelichting

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Van Toorenburg (CDA), ingezonden 8 juli 2008, (vraagnummer 2070824810).

¹ Uitzending Nova, 4 juli 2008.

² Amendementen 28 000 XVI, nr. 86 en 28 000 VIII, nr. 85.

Antwoord

Antwoord van minister **Vogelaar** (Wonen, Wijken en Integratie), mede namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie, zie ook Aangangsels Handelingen nr. 3190, vergaderjaar 2007–2008. (Ontvangen 17 september 2008)

1

Ik heb de uitzending voor kennisgeving aangenomen.

2 en 3

Het staat burgers en religieuze organisaties in Nederland vrij om hun religieuze en levensbeschouwelijke boodschappen uit te dragen, behoudens de grenzen die de wet hieraan stelt. Korthedshalve verwijs ik u tevens op het antwoord op de vragen twee, drie en vier uit de set Kamervragen van Van Toorenburg over de Fethullah Gülenbeweging (kenmerk 2070824810).

4

Vanwege de autonomie van de andere overheden kan er door het Rijk geen overzicht gegeven worden van subsidies die verschaft worden door gemeenten en provincies aan onder vraag twee genoemde organisaties. Vanuit het integratiebeleid bestaat er op dit moment geen directie subsidierelatie met de genoemde organisatie. Het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft thans een subsidierelatie met het Cosmicuscollege en heeft in het verleden ook subsidies verleend aan een aantal internaten en internaatachtige voorzieningen. Ter ondersteuning van het aantrekken van docenten bij de start van de school, is Cosmicus een subsidie van 300.000 euro toegezegd over de periode van 2007 tot en met 2009. Hiervan is een bedrag van 100.000

euro in 2007 en nog eens 100.000 euro in 2008 overgemaakt, op basis van een stevig implementatieplan. De derde en laatste tranche zal in 2009 worden verstrekt, op voorwaarde dat de in te dienen voortgangsrapportages positief worden beoordeeld. Over de subsidie aan Cosmicus is uw Kamer reeds geïnformeerd in de brief met «Nadere informatie over Cosmicus en Teylingen College n.a.v. Algemeen Overleg Plan van Scholen van 28 september 2005» (Kamerstuk 2005/2006, 30203, nr. 4 van 19 juni 2006). Met de door u in vraag 2 genoemde «internaten in onder meer Rotterdam en Amsterdam» doelt u mogelijk op de internaatachtige voorzieningen die eenmalig in 2002 zijn gefinancierd als gevolg van in 2001 door de Tweede Kamerleden Rabbiae en Arib bij OCW en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ingediende amendementen. Doel van deze amendementen was de ondersteuning van dergelijke instellingen om de «marginalisering» van schoolgaande migrantenjongeren te voorkomen. In totaal was hiermee een bedrag van 2.025.000 euro gemoeid. De subsidie had de vorm van een eenmalige bijdrage in de exploitatiekosten en werd toegekend aan verschillende typen internaatachtige voorzieningen. Het betrof hier zowel projecten voor alleen dagopvang als voor dag- én nachtopvang. Voor een overzicht van de verschillende instellingen die in het kader van deze regeling een subsidie hebben ontvangen verwijs ik u korthedshalve naar het antwoord op vraag acht.

5

Ja, het kabinet is een voorstander van gemengde scholen, waar kinderen van verschillende culturele, sociaal-economische of andere afkomst met elkaar omgaan. Over de subsidie aan het Cosmicuscollege is uw Kamer reeds geïnformeerd in de genoemde brief van 19 juni 2006 (zie het antwoord op vraag 4). Als toegezegd in de brief van 19 juni, is de Inspectie van het Onderwijs gevraagd aandacht te besteden aan het aspect burgerschap en integratie bij haar reguliere toezicht op het Cosmicuscollege. De Inspectie heeft dan ook contacten onderhouden met deze school. Zo heeft het

Cosmicuscollege op verzoek van de Inspectie onder meer een verantwoording opgesteld over activiteiten burgerschap en integratie. De Inspectie heeft er vertrouwen in dat het Cosmicuscollege zich voldoende richt op het overbrengen van westerse normen en waarden. Omdat deze school in 2006/07 is gestart, heeft de Inspectie tot op heden geen kwaliteitsonderzoek verricht. In najaar 2008 staat een bezoek gepland om te bezien welke kwaliteitsaspecten op dit moment kunnen worden onderzocht en beoordeeld. Ter bevordering van integratie in het onderwijs hebben de gemeenten en schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs met ingang van het schooljaar 2006–2007 de wettelijke plicht om tenminste eenmaal per jaar te overleggen over het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. De Inspectie van het Onderwijs ziet erop toe dat scholen een bijdrage leveren. Gemeenten, scholen en ouders worden ondersteund om het beleid in de praktijk te kunnen concretiseren. Daarnaast heeft het kabinet algemene uitgangspunten geformuleerd waaraan het onderwijs moet voldoen. «Actief burgerschap» en «sociale integratie» maken zowel deel uit van de kerndoelen van het primair als van het voortgezet onderwijs.

6

Internaten en internaatachtige voorzieningen gericht op ondersteuning en begeleiding van schoolgaande jongeren, bijvoorbeeld voor huiswerkondersteuning of godsdienstonderwijs, zijn geen onderwijsinstellingen in de zin van de onderwijswet. Ook private instellingen vallen niet onder deze wet. Het Rijk houdt hiervan dan ook geen overzichten bij. Voor een overzicht van de internaten en internaatachtige voorzieningen die in 2002 als gevolg van de eerdergenoemde amendementen van de Kamerleden Rabbiae en Arib eenmalig zijn gesubsidieerd, verwijs ik naar het antwoord op vraag acht. De reguliere voorzieningen voor de ondersteuning en begeleiding van schoolgaande risicjongeren bestaan onder meer uit de Zorg- en adviesteams (ZAT's), de interne leerlingenzorg en het Leerplusarrangement. Hiernaast zijn er verschillende tussenvoorzieningen

voor leerlingen die (tijdelijk) geen regulier onderwijs kunnen volgen.

7

Nee. Het kabinet heeft geen aanwijzingen dat door Fethullah Gülen geïnspireerde onderwijsinstellingen een voedingsbodem vormen voor radicalisering. Voor wat betreft het antwoord op de geldstromen verwijst ik u naar het antwoord op vraag zeven uit de set Kamervragen van Van Toorenburg over de Fethullah Gülenbeweging (kenmerk 2070824810).

8

Als gevolg van de in 2001 door de Tweede Kamerleden Rabbae en Arib bij OCW en VWS in ingediende amendementen, zijn de volgende internaten en internaatachtige voorzieningen in 2002 eenmalig door de overheid gesubsidieerd:

1. Gelderse Stichting Jeugdhulpverlening Lindenhout, Doetinchem
2. Gemeente Schiedam, Dienst Educatie
3. Gemeente Spijkenisse, Sector Welzijn
4. Gemeente Zwolle, Maatschappelijke Ontwikkeling
5. GGD Rotterdam, Sector jeugd
6. Dar el Hidayat, Stichting Humanitas, Rotterdam
7. Stichting Vrouwenfederatie Milli Görüs, Amsterdam
8. Stichting Schoolinternaat El Biruni, Rotterdam
9. Schoolinternaat Het Centrum, Rotterdam
10. Stichting Educatie Centrum Utrecht, Utrecht
11. Stichting Educatief en Cultureel Maasland (SEMA), Nijmegen
12. Stichting Educatieve Ondersteuning Medulla SEOM, Almelo
13. SEVA stichting Educatie voor Allochtonen, Den Haag
14. Organisatie voor Jeugdzorg STEK, Gouda
15. Educatief Centrum Lucerna, Tilburg
16. St. intern studiecentrum Fazilet, Dordrecht
17. St. Gouden Generatie, Deventer
18. Stichting Sociaal Pedagogische Begeleiding Amstelland, Amsterdam
19. St. Nieuw Veldzicht, Almere (trajectklas Almere)
20. ST. Nieuw Veldzicht, Almere (trajectklas Lelystad)

Voor meer achtergrond over de amendementen verwijst ik u naar het antwoord op vraag 4. Het evaluatieonderzoek over de financiering van internaatachtige voorzieningen is op 19 april 2004 aan uw Kamer aangeboden (kenmerk DJB/APJB-2 447 238). Over de verdere vervolgstappen is de Kamer geïnformeerd in de brief «Plan van aanpak veiligheid in het onderwijs en de opvang van risicoleerlingen» (Kamerstuk 2003–2004, 29240, nr. 2 van 19 mei 2004). In deze brief heeft de toenmalige minister van OCW aangegeven dat de evaluatie liet zien dat deze internaatachtige voorzieningen mogelijk de onderwijsresultaten van migrantenjongeren kunnen verbeteren, maar dat in de ondersteuning van dergelijke lokale en particuliere initiatieven geen structurele rol is weggelegd voor het Rijk. Voor deze voorzieningen was het van meet af aan duidelijk dat het om een eenmalige subsidie ging. Ik deel deze lijst.

9

Het onderwijstoezicht door de Inspectie van het Onderwijs is vastgelegd in de Wet op het Onderwijstoezicht. Deze wet regelt het toezicht op, bij of krachtens een onderwijswet geregeld onderwijs op instellingen in de zin van een Onderwijswet. Private initiatieven gericht op bijvoorbeeld huiswerkondersteuning of godsdienstonderwijs vallen daar niet onder. Een aanbod dat vanuit dergelijke private initiatieven wordt verzorgd, kan evenmin gelden als onderwijs in de zin van de Leerplichtwet. Genoemde internaten en internaatachtige voorzieningen vallen derhalve niet onder het toezicht zoals opgedragen aan de onderwijsinspectie.

10

Ja, dit toezicht is naar mijn mening voldoende. Het is onderwijsinstellingen niet toegestaan een op etniciteit gebaseerd toelatingsbeleid te voeren. Wel mogen bijzondere scholen een op godsdienst of levensovertuiging gebaseerd toelatingsbeleid voeren. De inspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Zij kijkt hiertoe zowel naar de onderwijskansen van alle leerlingen als naar elementen van integratie en

actief burgerschap zoals bedoeld in artikel 8.3 van de Wet primair onderwijs en artikel 17 van de Wet voortgezet onderwijs. Onderdeel van het inspectietoezicht is in dit verband onder meer de wijze waarop de school in haar aanbod aandacht schenkt aan diversiteit in en participatie aan de samenleving. De inspectie heeft daar in het verleden in meerdere gevallen kritisch over geoordeeld.